

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESO THO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA PELE (P1)

PUDUNGWANA 2014

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 80

Memorandamo ona o na le maqephe a 7.

KAROLO YA A: TEKOKUTLWISISO**POTSO YA 1****TEMA YA 1**

- 1.1 Ha metsotso e ntse e ja babedi. ✓ (1)
- 1.2 Lebota. ✓ (1)
- 1.3 Ho bolelwa hore e mo ferekantse. ✓ (1)
- 1.4 Sa ho wa moya/ho nyahama. ✓ (1)
- 1.5 Ke batho ba tlwaelaneng empa e se metswalle, ba ileng ba tsebana ka baka la Mpati. ✓✓ (2)
- 1.6 Ke leeme la ho kgetholla batho ba bomme ka ho ba kgella fatshe. ✓ ✓ (2)
- 1.7 O bontsha pelaelo ya hore e ka nna ya ba ha se nnete hore lefu leo ha le tsejwe. ✓✓ (2)
- 1.8 O ne a bolela hore Thekiso o a tseba hore ha a na tijelete hobane o felletswe ke mosebetsi/O imetswe ke tsa bophelo. ✓✓ (2)
- 1.9 D/O ntse a apara hantle. ✓✓ (2)
- 1.10 Nnete, hobane e ne e le moholo wa kereke, a ithata ebile a hlompheha. ✓✓ (2)
- 1.11 E ne e nepahetse hobane hang feela ka mora hore a kgutlisetswe mosebetsing, o ile a tshwara babolai ba Lekgetho/Setjhaba se ne se tseba boitelo ba hae mosebetsing ✓✓ (2)
- 1.12 Na nka o rekela e le nngwe?/Thekiso a bitsetsa Tshita botlolo e le nngwe. ✓✓ (2)
- 1.13 Ke mohopolo wa hore motho ha a sebeletsa setjhaba ka boitelo, setjhaba se hopola mesebetsi ya hae nakong tsa mathata/setjhaba se a mo lwanela nakong tse boima. ✓✓ (2)
- 1.14 Ke dumellana le ona hobane seratswaneng sa 6 ho thwe ke yena mosadi eo, ya mo kgothalletsang hore a tlohele mosebetsi a ye boithabisong/jwaleng.

KAPA

- Tjhe, ha ke dumellane le ona hobane ha se bomme bohle ba tswang metseng e meholo ba etsang ketso tsa eo wa Lekgetho. ✓✓ (2)

TEMA YA 2

- 1.15
- Meaho eo e bontsha hore batho ba phelang tikolohong ena ke ba maemo a fapaneng. Ba bang ke ba phelang tshotlehong ha ba bang, ba phela toropong botleng.
 - Meaho eo e bontsha hore batho ba dulang mekhukhu ena ba haufi le toropo.

E le nngwe feela.

(2)

- 1.16 Ke batho ba maemo a tlase a bophelo/ba amohelang meputso e tlase hobane mofuta wa matlo o totobatsa maemo a bona a bophelo. ✓✓

(2)

- 1.17 Maikutlo a qenehelo/kutiwelobohloko hobane batho ba dulang mona ha ba na ditshebeletso tsa mantlha tse kang motlakase/metsi/ditsela/matlwana a boithusetso jj. ✓✓

KAPA

Maikutlo a ho teneha hobane e ka nna yaba ba iphile moo ho se nang ditshebeletso tsa mantlha teng

(2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A:

30

KAROLO YA B: KGUTSUFATSO**POTSO YA 2**

	Qotso		Dintlha tse lebelletsweng
1.	Batjha ba bang ba nang le mesebetsi e metle, e ba lefang tjehelete e kgotsufatsang ba phela ka ho kadima.	1.	Ba bang ba batjha ba phela ka ho kadima.
2.	Ha ba amohetse moputso, ba o sebedisa bohlaswa ha ba boloke le sente.	2.	Ha ba boloke tjehelete ba sebedisa meputso ya bona hampe.
3.	O ikgetholla ka moaparo wa theko e hodimo, wa mokitlane o boima kgwedi le kgwedi.	3.	Ba bang ba apara diaparo tsa theko e hodimo ho ikgetholla ho ba bang.
4.	Athe bohlale ke ho ithuta bathong le dimakasineng ho apara hantle ka tsela e sa senyeng tjehelete.	4.	Molemo ke ho ithuta ho apara ka tsela e sa senyeng tjehelete.
5.	Kajeno batho ba tshwerwe ke lefu la 'mponeng'. Lefu lena le etsa hore batjha ba reke makoloi a majabajaba a theko tse hodimo. Ka ena nako ba lebetse hore kgwedi le kgwedi ba tla lefa tjehelete e ngata.	5.	Ba ikimetsa ka dikoloto tseo ba sitwang ho di lefa.
6.	Ditsebi di re ha eba sekoloto sa hao sa koloi se le hodimo ho feta sa ntlo, o tsebe hore o entse phoso e kgolo hobane ntlo ke letsete le leholo ho feta koloi.	6.	Ha ba eellwe hore matlo a bohlokwa ho feta makoloi.
7.	Ho thwe botjha bo makoko. Ke ka lebaka lena batjha ba bangata, ba hanang ho nka diinshoreense.	7.	Ba ikgantshetsa le ho nka diinshoreense.

(Palo ya mantswe = 70)**Kgutsufatso e lokela ho tshwauwa ka tsela e latelang:**

Mohlalobuwa o lokela ho ngola kgutsufatso ya hae ka sebopeho seo a laetsweng ho e ngola ka sona. Kgutsufatso e hlaisitsweng ka sebopeho se seng e tshwauwe.

Bahlalobuwa ba **tlameha** ho bontsha palo ya mantswe **ka nepo**.

Kabo ya matshwao:

- Matshwao a 7 dintleng tse supileng. (letshwao bakeng sa ntlha)
- Matshwao a 3 tshebedisong ya puo.
- Matshwao ohle: 10

Kabo ya matshwao a tshebediso ya puo ha mohlalobuwa a sebedisitse mantswe a hae:

- Dintlha tse 1–3 tse nepahetseng: kabo e be letshwao le le leng.
- Dintlha tse 4–5 tse nepahetseng: kabo e be matshwao a mabedi.
- Dintlha tse 6–7 tse nepahetseng: kabo e be matshwao a mararo.

Kabo ya matshwao a tshebediso ya puo ha mohlalobuwa a qotsitse dintlha di le jwalo temeng:

- Ha a qotsitse ntlha e le (1–5) a abelwe letshwao le le leng la puo.
- Ha a qotsitse ntlha tse (6–7) a se abelwe matshwao a puo.

Palo ya mantswe:

- Batshwayi ba nnetefatse palo ya mantswe a sebedisitsweng ke bahlahlobuwa.
- Mohlahlobuwa a se hulelwe matshwao ha a sa bontsha palo ya mantswe kapa ha palo ya mantswe e sa nepahala.
- Ha mohlalobuwa a fetile/tlotse palo e lebelletsweng ya mantswe, motshwayi a bale ho fihlella qetellong ya polelo e le nngwe ka mora palo ya mantswe a lebelletsweng, mme a se tshwaye kgutsufatso kaofela.

ELA HLOKO:

Mohlala wa palo ya mantswe:

	Polelo			Palo ya matswe
SESOTHO	<i>Ke</i>	<i>a</i>	<i>tsamaya</i>	3

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: TSHEBEDISO YA PUO**POTSO YA 3**

- 3.1
- Ke ho tlisa boiketlo ka maleng. ✓
 - Ho laola ho pipitlelwa ha mala.
 - Ke ho tlisa boitshepo.
- E le nngwe feela (1)
- 3.2
- Aterese ya babapatsi ✓
 - emeli le dinomoro tsa mohala tsa bona.
- E le nngwe feela (1)
- 3.3
- Motswako ona o reretswe batho ba nang le bothata ba ho pipitlelwa, hobane papatso e re o tlisa boiketlo ka maleng. ✓✓ (2)
- 3.4
- Mongolo o moholo/mongolo wa sehlahiswa o ngotswe ka ditsela tse fapaneng. ✓
 - Tshebediso ya puo e susumetsang/hlohlelletsang. ✓
 - Ho totobatsa mosebetsi wa sehlahiswa ka setshwantsho.
 - Ho bontsha mofuta wa sehlahiswa ka setshwantsho.
 - Lebitso la sehlahiswa le ngotswe makgetlo a mmalwa.
- Tse pedi feela (2)
- 3.5
- E, moreki a ka labalabela ho bona mehlolo e tla etswa ke sehlahiswa sena. ✓✓

KAPA

Tjhe, a ke ke a mo kgodisa ha e ba a sa rate dihlahiswa tsa Probiotics
E le nngwe feela. (2)

- 3.6
- A/Motswako o sa hlolweng ke e meng. ✓✓ (2)
- [10]**

POTSO YA 4

- 4.1
- Lebone le ka hodima koloi. ✓
 - Naledi e lehlakoreng la lemati la koloi.
- E le nngwe feela. (1)
- 4.2
- A bolela hore ke kgale Tsotsi ena e ba etsa hampe/e ba qhekanyetsa/e ba utswetsa. ✓ (1)
- 4.3
- Boteng ba mapolesa sebakeng seo. ✓
 - Koloi ya mapolesa. ✓
 - Banna ba babedi ka hara banka ba bonahalang ba etsa dipatlisiso tsa forensiki.
- Tse pedi feela tsa tsena (2)

- 4.4 A kgalefo/ho teneha hobane tshebediso ya lentswe 'towe!' e bontsha maikutlo/fuduha maikutlo a ho teneha kapa a kgalefo. ✓✓ (2)
- 4.5 Mafosi, hobane o bonahala a tenehile/kwatile le hona ho bontsha lenyatso. ✓✓ (2)
- 4.6 Ha o a amoheleha hobane leha a tlotse molao, ketso eo ha e mo amohe ditokelo tsa botho. ✓✓

KAPA

O amohelehile hobane ke tsotsi/sekebekwa/molotsana eo e leng kgale a senyetsa banka.

E le nngwe feela.

(2)
[10]

POTSO 5

- 5.1 5.1.1 Ba bangata ✓ (1)
- 5.1.2 Iphe ✓ (1)
- 5.1.3 Katleho/Ho atleha ✓ (1)
- 5.1.4 etsang ✓ (1)
- 5.1.5 nonofalla ✓ (1)
- 5.1.6 tla ✓ (1)
- 5.1.7 se ✓ (1)
- 5.1.8 kgeloswa ✓ (1)
- 5.1.9 thutong ✓ (1)
- 5.1.10 Ba re ho ithuta ke e nngwe ya diphephetso tse boima bophelong. ✓ (3)
- 5.1.11 Theledi o tsoha hlooho ya hae e le bohloko ✓✓ (2)
- 5.2 5.2.1 Ho se tsebe ke lebote. ✓✓ (2)
- 5.2.2 Letshwao leo le bontsha ho hlollwa/tsota ha ntja ka tlhokomelo eo e e fuwang. ✓✓ (2)
- 5.2.3 Ba ha ntja ba re ba ke ke ba lebala monga bona le kgale. ✓✓ (2)

[20]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 40

MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 80